

Nro. 36.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Májusnak 5-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

B é t s.

A minap tsupán hazai és Fejedelmi Szeretetből fegyverbe öltözött tanuló ifjuság, kereskedő legénység, és több önként insurgált számosifjak ö Cs. K. Felsége parantsolatjára eddig való örálló helyeiket el hagyván, ide vissza indultak, és tegnap előtt dél után 4 óra tájban a' vár kapuja előtt való mezőségen meg állapadván, a' Fels. Császárnak és Császárnénak, a' kik mind ketten eleikbe mentenek, paradiroztanak, és a' fegyverben való gyakorlások által nem kevés örömet szerzettek ö Felségeknek. Annakutánna a' deákokból, és a' kereskedő legényekből álló Corpus a' Császári vár kapuján Török muzsikával a' belső várásba bé jöven,

tüzelő fegyvereiket a' rendelt helyre le rakták. A' több szabad Corpusok is, kiki azon külső várasra ofzlottanak el, a' honnan ki állottanak.

Igaz hazafiúi buzgoságának nem alávaló tanúbizonyságát adta az által Gr. *Sinzendorf Prosper*, hogy a' Béts környéké táborozott, és mind a' hosszas marsirozás, mind a' hadi viszontagságok miatt nagyon el lankadott Cs. K. seregeknek megfrisseltetésekre 200 akó bort ajándékozott. Ditsiretes példáját azonnal mások is követték, és ki több, ki kevesebb akó bort ajándékozott azon végre. Nevezetesen herczeg *Migazzy* Kardinalis Ö Eminentiaája 250; herczeg *Schwarzenberg* 400; herczeg *Lobkowitz* 200; a' *Melki* Apatúr 200; a' *Klosterneuburgi* Prépost 300; a' *Göttweigi* Apatúr 200; az *Austriai Sz. Kereszti* Apatúr 200; a' *Herczogenburgi* Prépost 100; a' *Lilienfeldi* Apatúr 200; a' *Scotusok* Abbása 200; a' *Zwettli* Apatúr 200; *Teufel Orbán* a' *Kremsmünsteri* udvari mester 50; a' *Bétsi Barnabíták* 200; a' *Dominicanusok* 200; a' *tsizmás Augustinianusok* 200; a' *meztelen lábas Augustinianusok* 200; a' *faczipökös Karmeliták* 200; és a' *Serviták* is 200 akó borral kedveskedtek a' szegény katonáknak. Ezen borbéli ajándék mind öszve 3900 akóra ment, ide nem számlálván azt, a' mit a' Bétsi Sz. Ferencz szerzetén lévő atyák a' sántz ásó parasztoknak ajándékoztanak.

Azon köntös és vászonbéli gyűjtemény, melly Gróf *Caraccioli* és *Würth Ignác* polgár igazgató-sok alatt öszve hordatott, és a' *Klosterneuburg* környékén állott szabad brigadák közt ki ofztatott, egészlen el érte a' maga tökéletességet, melly által nyilván ki nyilatkoztatták a' Bétsi lakosok, melly nagy hivséggel, tífztelettel, szeretettel és hajlandósaggal viseltessenek kedves Hazájok és uralkodó Fejedelmek védelmezése érant.

Hadi Történetek.

Azon véres tsatáról, melly a' *Rénusi* Cs. K. ármádia, és a' *Maasi 's Sambrei* Frantzia ármádia közt, a' múlt *Aprilisnek* 18-ik és következő napjain történt, illyetén különös tudósítást

vett a' Magy. Kurir, azon tűzben jelenvölt tiszti barátjától:

„Következendő ellenségeskedésről tudositom a' Magy. Kúriát, mellynek a' kezdete ugyan szomorú, de a' kimenetele mindnyájunknak igen örövendetes völt.”

„Hertzeg *Lichtenstein* reserva corpora *April*. 17 ikén a' Ménus vize partyán *Risselheim*nál össze gyűjtetvén, az infanteriája, melly 6. batallionból állott, táborba szállott, az annál lévő huszárság pedig, ugymint a' *Székely*, *Barkó* és *Blankenstein* huszár seregekből egy egy divisió a' körülbelől lévő falukban cantoniroztak — Húsvét 2-ik napját követett éjjel parantsolatot kapott interimis Commendansunk Generalis *Simbschön*, hogy minden haladék nélkül mennyen Corpusával *Kray* F. M. Lajtnant segítségére. Ő tehát *April* 18 ik napját meg előzőtt éjjel el indúlt, és ment azon napon *Neuhofig* 14. óránira. Tizenkilentzediknek éjtzakáján egy staféta érkezett a' táborba, a' ki azt a' hirt hozta, hogy a' Frantzia 15 ezer lovas-sággal, 's 30 ezer gyalogsággal *Neuviednél* a' *Rénuson* által jött, és *Kray* Generalist, a' ki 5. batallion infanteriával, és 3. divisió Cavalleriával, t. i. *Barkótól* 1. *Latourtól* 1. az *Uhlánusoktól* 1 divisióval ott állott, széllyel verte. Mi is tehát azonnal útnak indúltunk, és szinte *Limburgig* menénk; de a' midön az ott lévő tetőkre fel értünk vólna, szemközt jöttek felénk a' *Kray* Generalis el széledett Corpusabéli infanteristák, és az egyenként meg menekedett *Latour* könnyűszerű lovasai, kiket meg is mentettünk az őket üző Frantzia avantgardától, melly már akkor nagy részént által jött a' *Lahnus* folyóvizén. Látvan ekkor a' mi Commendansunk is, hogy tiz anynyi ereje is vagon az ellenségnek, mint néki, öszve nem akasztta vele benünket, hanem setét estig ütközet rendben tartott, akkor pedig három óránira húzott bennünket vissza.

Más nap, ugymint *Aprilisnek* 20-ikán, *Limburgnál* egész erejével által költözött az ellenség a' *Lahnus* vizén, mi pedig előle el lódúltunk, úgy

hogy más nap dél tájban már a' *Ménus* partya felett lévő passusok előtt az allyban állottunk — A' Frantziák is 10, vagy, 12 Colonnében, egy óra tájban oda érének, és jól tudván erőtlenségünket egyszeriben reánk rohantak ágyukkal, infanteriával 's cavalleriával, és vissza is toltak bennünket a' *Ménus* partyára. *Wiszbadennél* el fogtak a' *Leloup* vadász seregéből 1. kompániát, a' Horvátok közül 4 companiát, a' Barko huzárjai közül egy flügelt — Barkotól *Bartsay* Escadronos és *Goldek* second Kapitányok, a' Schlavonierektől *Semsei* kapitány, a' *Leloup* vadász Seregétől hertzeg *Salm* kapitány fogságba estenek.

„Aprilisnek 21-ik napján este felé, a' midőn log jobban üldöztük 's kergettük volna egymást, akkor érkezett egy Kurir a' tsata piatzra, a' ki mind a' Frantziáknak, mind nekünk fegyverfűzést és békességet hirdetett, a' minthogy mindjárt akkor meg is szüntünk a' vérengzéstől, és a' Frantziák is vissza vonták magokat a' *Wiszbadeni* hegyek alá, mi pedig által költöztünk a' *Ménus* vizen, és ma itten, (*Sprenglingen* környéken *Frankfurt* szomszédtságában) egész örömmel és tsendességben logerezünk, és ha élünk, hólnap. t. i. Aprilisnek 23-ik napján falukra kvártelyokra széllyel oszlunk — A' *Vétsei* Huzárok közül fogságba esett *Illésy* vitéz Fő hadnagy, és midőn lováról le szállították, kardját, óráját, 's erszényét el akarták vólina tölle venni a' Frantziák, rajtok hajtott az Escadronja, és nemtsak jó Fő hadnagyát ki mentette kezekből, hanem e' mellett, 30 lovast egy tisztel együtt el is fogott — Ma oszlották fel magok közt a' nyert paripákat, *Illésy*! Fő hadnagy a' fogságba esett Frantzia tisztnek vágott fülű, 's kurta farkú pirospej Anglus kantzáját kapta meg, mivel a' magáé Fr. kezben maradt.”

„Ezen ütközetben igen vitézül viselték magokat a' *Barkó* divisió Commendánsa *Frimon* Fő Strázsamester, *Barcsay* kapitány, a' ki az infanteriát a' maga fogságba való esése által is megmenteni kívánta, és *Almásy* Kapitány — A' *Szé-*

kely huzároktól *Daniel Obrist* lajtniánt, (a' ki már most *Obester* fővel a' *Wurmser* szabad lovas serege közibe tétetett által) kinek *Commandója* alatt 3. lovas ágyú lévén, igen hasznosan védelmezte az alatta lévő 3. divisiót, és a' leg szebb rendben huzta vissza azokat; *B. Szentkereszti*, *Burchard* és *Hentz* kapitányok, *Szentes Fő* és *Gr. Lázár Al-Hadnagyok*.—A' *Vétsei* huzár *Regementjéből* *Gr. Wartensleben*'s *B. Vécsey* Kapitányok, és két *Horvath*'s *Illyési Fő Hadnagyok* s. a. t. *Igy vala a' General Relatio.*

A' *Rénus*nak nemcsak az alsó, hanem a' felső környékén is el kezdődtek a' *Cs. K.* és *Fr.* armádiák közt való ellenségeskedések. Erről következő tudositást olvasunk a' múlt szerdán este költ udvari *Diariumban*:” *April. 17-ik* napján *Diersheim* és *Hanau* környékén 60 batallionból álló armádiájával hidasokra és lapos hajókra ülven *Moreau* *Fr.* fő vezér, a' *Rénus* vizén által költözött, és ezen folyóviz mentében vigyázaton állott seregeinket egész *Offenburgig* vissza nyomta. Még is mindazáltal az ellenségnek nagy számára semmit nem ügyelvén *Gr. Sztáray F. M.* Lajtniant, rajta ütött az alatta lévő corpussal, és minekutánna egy kis golyóbis által meg sebesítettett volna, *Oreilly* *General Majorra* bizta seregeinek kórmányat, és az általa el kezdetett tatanak folytatását, a' ki is olly okosan és vitézül viselte magát, hogy 21 ágyuját demontirozta, az az, öfzve lövöldöztette, és 3 vagy 4. ezer emberét a' más világra küldötte az ellenségnek; hanem a' mi kevés népünk mind amazoknak soksága, mind a' kemény viadal által meg gyengítettvén, sem meg nem tartoztathatta, sem álló helyéből ki nem mozdithatta az ellenséget — Ezen alkalmatossággal *Oreilly* *General Major* sebbe és fogásba esett, és *Immens* *Generalis* is meg sebesített. Hasonló sorsra jutottak *Desaix*, *Duhem* és *Jordie* *Fr.* *Generalisok* — *Gr. Sztáray F. M.* Lajtniánt helyétt *Staader* *F. M.* Lajtinántra bizta *Gr. Latour* hadi Tárnokmester azon *Cs. K.* armádia bal szárnyának kórmányozását, önnönmaga pe-

dig néhány segítő seregekkel *Linkenheim* környékeire marsirozott, hogy az ellenségnek előre való nyomulását ottan meg akadályoztathassa. Hanem oda érkezvén a' fegyverszűnésnek és a' békekesség fundamentomos tikkelyeinek hírével a' Kurir, mind a' két részről meg szűnt az ellenségeskedés.

Amidőn a' Cs. K. armadiának bal szárnyánál ezek történtenek volna, *Werneck* F. M. Lajtinántot is meg támadták a' Frantziák *Giefzen* és *Ilbenstadt* közt. *Hoche* Generalis *Elsnitz* Generál Major ellen vitte a' leg nagyobb erejét, mellyet idejekorán észre vévén *Werneck* F. M. Lajtinánt, nagy sietséggel segítségére ment amannak, és szerentsésen vissza is hajtotta az ellenséget — *Neu Fr.* Generál 100 emberrel és 2 ágyúval el fogattatott ezen tsatában — *Simbschön* Cs. K. Generalis jelen volt ezen ütközetben a' maga corpusával, mellynek végződése után *Rüsselsheim* mellett szállott táborba.

Gr. Latour hadi Tárnokmester mingyárt akkor tudtára adatta *Werneck* F. M. Lajtinántnak, hogy Cs. Ő Felsége a' békekességnek előjáró czikkelyeit bé vette 's keze irásával meg erősítette — *Bonaparte* Fő Vezérnek ez eránt való tudósítása is meg érkezett *Hoche* Generálhoz, és mingyárt akkor abban foglalatostkodtanak a' két részről való vezérek, hogy az alattok lévő Corpusok tanyainak határjait még határozassák, a' mellyekben mind addig maradnának, mig vagy egészen tökéletességre megyen a' békekesség, vagy pedig (mellyet a' kegyelmes egek el tavoztassanak) újban el kezdődnek az ellenségeskedések.

Azoknak a' tiszteknek és köz személyeknek, neveiket, a' kik ezen külömbkülömbféle tsatákban vagy el hullottanak, vagy sebbe, vagy fogságba estenek, vagy pedig a' kik hadi virtusaik által magokat mások felett meg különböztették, ennekutánna fogja *Gr. Latour* hadi Tárnokmester előszámlálni.

Nagy Britannia.

Pitth minister közönségesen ki hirdette, hogy ő egy külső udvar számára 15 millió font sterlin-

get akar negociálni, az az költsön fel venni, melyhez képest *Curtis Thelluszon*, *Goldschmidt*, *Salomon* és *Aisabin* bankosok hosszas conferentiát tartottak vele April. 6-ik napján, és meg is határozták a' fundamentomos feltételeket.

A' következett napon tartatott Parlamentalis gyűlésben azt javasolta *Sheridan* Úr, hogy egy különös Commissiót kellene ki rendelni annak meg vizsgálására, ha vallyon az idegen udvaroknak való költsön adás, és pénz kivitele halz-nára vagyoné, vagy pedig kárára Angliának? Közönségesen úgy velekednek az emberek, *úgymondó*, hogy a' nemzet Creditumja minapi meg tsökkenésének, és a' Bankó szerentsétlenségének nem más, hanem a' sok pénznek masoknak lett költsönadása vólt vólna az oka — Azért szükséges, hogy minekelötte a' ministerek igen messze távoznának a' Constitutió határ követöl, a' Parlamentom e' tárgyat meg határozza, 's jókor tudtára adja azon külső udvarnak, minémű segedelmet várhat Angliától a' hadakozásnak további folytatására. Az ezen tárgyról való hosszas vetélkedés után voksra menven a' dolog, *Sheridan* úr ellen 260, mellette 87 voksok táláltattak.

Az Aprilisnek 10 ik napján tartatott parlamentalis gyűlésben *Pollen* úr, egy igen ifjú, de messze látó tagja az alsó Parlamentumnak éppen azt sürgette, a' mit Lord *Oxford* vitatott a' Felső Parlamentumban, hogy t. i. alázatos levelek által kérjék meg a' királyt a' Franczia Respublikával való bekességes traktának meg újítására — Okúl horta elő a' hadakozásból származni szokott nyomoruságokat, az ellenségnek bokros gyözedelmeit, a' Londoni Bankónak szomorú állapotját, és a' közönséges creditumnak meg erőtlenedését, a' melylyektől függenének nem tsak a' kereskedésnek virázása, és a' közönséges batorság, hanem úgy szólván a' Britanniai Statusnak is valósága.

Mindezekre azt felelte *Pitth* minister, hogy a' hadakozásból származni szokott nyomoruságok miatt való panaszolkodások elegenden próbái azoknak. Valameddig az emberi természetét újjá terem-

teni nem lehet, vagy, valameddig valamelly lehető és végére hajtható planum nem találhatik a' hadakozásoknak el távoztatására, és az örökkévaló békességnek fel állítására, addig a' háborúnak szomorú következései ellen való minden érzékeny beszédek haszontalanok, és e' világ végéig mindenkor fognak lenni hadakozások. — Egyszer mind erőssen állatta *Pitt* minister, hogy a' Lord *Malmesbury* által el kezdődött békességes alkudozásnak szerentsés kimenetelét olly szivesen ohajtotta, mint más akarki, és hogy tökéletességre nem mehetett, azt nem ő, hanem az ellenségnek igasságtalan kívánságai okozták. — Azt is hofszan meg mutatta, hogy a' békességnek meg szerzésére semmi jó alkalmatosságot el nem mellőztek a' ministerek, és hogy annak ezközlésére most is újabb probák tétetődnek; azért is nem szükség azt itten sürgetni. Könnyen meg történhetik, hogy a' Kormányzék bóldogúl mostani foglalatosságai-ban, minthogy tudva vagynak előtte azok az ezközők és utak, a' mellyek által a' maga tzéljára juthasson, a' mellyeket közönséges helyen ki nyilatkoztatni káros vólna. — A' Bécsi udvartól mostanában küldetett tudositásokból ki tettzik, hogy a' Frantziák magános békességre kívannának vele lépni; de az is ki tettzik, hogy a' Fels. Császár a' Londoni udvar nélkül még tsak alkuba sem akar velek botsátkozni, a' melly végre meg is tétettek az illendő rendelések, Bétsbe küldetett *Hammond* Úr. Lehetetlen minékünk a' mi hiv szövetségünket el hagynunk s. a. t.

„*Fox* Úr, mindezekre azt mondotta hogy a' minister tsak azért bézfélne a' békességről, mivel ismét 15 millió font sterlingre vagyon szüksége, de épen ollyan haszna leszen a' *Hammond* Bétsi útjának, mint a' *Wickham* és *Malmesbury* békességes alkudozásaiknak. Kétség kívül az Olasz Országról jött szomorú tudositások, a' Frantzia fegyvernek előmenetelei, és az Austriai ármádiának szorongattatásai okozták benne a' békességes kívánságot. — Nints egyéb hátra, hanem mondja ki világosan a' Parlamentum, hogy a' nép a' bé-

kességet ohajtya. De nehezen lépnek arra a' Fran-
tziak a' mostan uralkodó résszel, a' néppel ellen-
ben, és a' koronával örömet meg fognak bé-
kéltni. — Mivel egyedül azt kívánnám, hogy Fr.
Országban az igazgatásnak formája republicana,
N. Britanniában monarchica legyen, de olly mo-
narchica, melly a' democratiának ártalmára ne
vólna, e' pedig úgy fog meg lenni, ha az alsó
Parlamentum köti meg a' békességet. — *Hollan-
diát és Belgiomot* szükség leszen a' velem által ellen-
ben ülő úrnak (érti *Pitth* ministért) el felejtteni,
a' mi pedig Olasz Országot illeti, nekünk mind
egy, akár sok, akár kevés birtoka legyen ott a'
Császárnak."

Pitth Úr szükségtelennek lenni tartotta min-
den ki-fogásokra felelni, ez egyet mindazáltal meg
jegyezni el nem múlatta, hogy nem tsak káros,
hanem veszedelmes is lenne a' békességnek meg
nyerése végett minden haznot fel áldozni, és a'
békesség meg nyerése végett való szorongattatá-
saink közt az ellenség lábai eleibe borúlni. — A'
Parlamentum végzése épen olly könnyen el téveszt-
heti a' maga végét, mint a' kormányszék a' maga
plánumat — Mit mivelhetnénk többet annál, hogy
Hammond urat egész hatalommal *Bétsbe* küldjük,
hogy ott Ő Cs. K. Felségével együtt közönséges
békességet szerezzen."

Pitth minister azoknak a' deputatusoknak,
a' kik a' költsön adattatandó 15 milliommról való
contractust végbe akarták vinni, tudtokra adatta,
hogy *Hammond* Úr a' békesség ezközlése végett
Bétsbe fogna menni, és hogy ő erre nézve most
már semmi lépést nem tehetne.

April. 12 ik napján hertzeg *Bedford*, *Fox* Úr
és két más deputatusok instantiat adtanak bé a'
Királynak a' *Westminsteri* váras képében, melly-
ben a' ministeriumnak meg változtatásáért és a'
békességért esedezenek — Hasonló értelmű instan-
tia adattatott bé Ő Kir. Felségének a' *Sonthwarki*
mező varas képében — Azon memorialis, mellyet
a' *Surry* nevű tartomány, a' mostani ministerium
el botsátatása végett a' Királynak küldött, igen

keserű kifejezésekkel vólt írva — *Hybernianak* Fő várasa *Dublin* 's vele együtt több várasok is meg egygyeztek abban egymás közt *Grattan* Úr igazgatása alatt, hogy azok is esedezzenek a' mostani ministeriumnál leendő változásért.

Az Anglia Status mostani financialis állapotjának szoros meg vizsgálására ki rendeltetett deputatio, meg tette immár a' maga első jelentését, mellyből mennyire mennyen Jan. 5-ik napjáig ezen folyó esztendőben azon Országnek fundált adossága világosan ki tettzik. (*Fundalt* adosságnak neveztetik Angliában az, a' mellynek ki fizetéséért a' nemzet a' kezes. — *Nem fundalt* adosság az, a' mellyért a' nemzet jól nem ál).

Ezen deputatio jelentése szerént

1) A' nemzetnek fundált adossága 5-ik Jan. 1793-ik esztendőben töke pénzben ment 238,231,248 font Sterlingre.

Ennek esztendei interesé 9,325,366 f. St.

2) 1793 eszt.fogva 1797-ik nevededett 66,624,896 f. St. Következésképen az 1793-ik és 1797-ik esztendők közt nevededett fundált adosság mind öszve 88,844,122 f. Sterlingre ment.

Ennek esztendei interesse 3,181,623 f. St.

3) És így 1797 esztendőben, Jan. 5-ik napján a' Nemzetnek fundált adossága ment 327,071,370 f. St.

Ennek esztendei interesse 12,507,489 f. St.

Jegyzés. Ezen summába a' jelen való Parlamentum ülése alatt fundalt Kameralis obligatiók, a' hajó seregeknek tápláltatásokra szerzett eleségekért, 's több e' félekert, adatott kötelező levelek summája, és a' folyó esztendőre rendelt 18 milliomok nintsenek bé foglaltatva, mellyek mind öszve 41,825,774 f. St. mennek. Ennek eszt. Interesse teszen 2,151,250 f. St. Hogyha pedig az újonnan fél véteendő 15 milliom, annak esztendei interessével együtt hozzá tétetődik, tehat Angliának fundált adossága megyen 383,897,144 f. Sterlingre. — Ennek esztendei interesse pedig 14,680,739 f. Sterlingre. Apr. 13-ik napján öszve gyüllött a' *Londoni* polgárság a' váras polotájában olly véggel, hogy a' Királynak

minápi instántiájokra adatott válaszáat meg halylyák, mellynek summája e' vala, hogy Ő Felsége a' Királyi székből el nem veheti ugyan instántiájokat, de el veheti a' *Lewerből*, hogyha 10 deputatusnál többen azt bé nem fogják nyújtani. (b) *Hanson* Úr erre azt mondotta, hogy a' *Londoni* polgárságnak, a' *Constitutio* szerént mindenkor jussa vólt a' Kir. székhöz való folyamodásra, de hogy ezen jussától a' jelenvaló Kormányfészék alatt meg fofztatott. — Egy *Gurney* nevű prókator meg mutatta azt *London* várasa törvényeiből, hogy a' fő Polgármesternek szabad tettzésétől függ a' polgároknak gyűllését el oízlalni, és hogy mindenkor szükséges annak voksa a' polgárok végzésének törvényes meg erősítésére. Mellyet halván a' Lord Major, a' vagy polgármester, egyfzeriben fel költ az ülő székből, 's ott hagyta a' polgárok gyűllését.

A' nem régiben Spanyoloktól el vétetett *Trinidad* nevű szigetben sok arany bányák találtanak, mellyek ekkorig azért nem nyittattak ki, mivel az által sok kár okoztatott vólna a' *Pérui* arany bányáknak. Most már azon szigetnek lakosai ki nyilatkoztatták az Anglusoknak, hol kellessék azon arany bányákat keresni.

Frantzia Ország.

A' Párisi minden Gyülekezetek el vegzették immár magok választó gyűlléseiket, 's oíly derék férfiaknak adták a' voksaikat, a' kik mind a' jó rendtartásnak, mind a' törvényeknek nagy barátjai. Az öreg Tanátsnak tagjaivá kettőt választottak, ugymint, a' XVI. *Lajos* Király uralkodása alatt vólt tengeri dolgokra ügyelő ministert *Fleuriot*, és egy *Mürinai* nevű hajóseregbeli tisztet. — Az elsőbre 630 voks közül 599 esett. Az ifjú Tanáts tagjaivá egyfzeriben kettőt neveztenek ki, t. i. *Dufresnet*, a' ki *Necker* Finantz ministersege alatt első Commis vólt. (Erre 572 voks közül 516 esett) és *Emmeryt*, az első Nemzeti Gyül-

(b) *Lever* tulajdonképen ágyat teszen, itten az időnek azt a' tzikkelyét jelenti, a' mellyben a' Király reggel felszokott kelni.

lésnek vólt érdemes tagját. A' más kettőnek ki nevezések miatt egy kevés vetélkedes támadt közöttök; de tsak ugyan nagyobb részent abban egygyeztenek meg, hogy *Quatremere de Quincy* és *Bonnier* legyenek. — Végtére *Boissy d'Anglas* is, kinek t. i. a' Constitutió szerént az ifjabb Tanátsból ki kellett lépni, újobban annak tagjává választatott.

A' miről még eddig tsak szóbeszéd vólt, és hol bizonyos, hol bizonytalan dolognak lenni mondatott, most már minden kétseg kívül valóvá lett, tudniillik, hogy Apr. 12 kén offensiva és defensiva alliancziára lépett a' Párisi Directorium a' Szardiniai Királlyal, mellynek tikkelyei, a' titkosokat ki vévén majdan ki fognak hirdettetni. — Az úgy nevezett *Redacteur* Parisi ujság levélben azt olvassuk, hogy a' Directoriumnak végzése mellett, meg üzente a' külső dolgokra ügyelő minister a' Portugalliai követnek *Daranjo* úrnak, hogy vagy írja maga nevét az eleibe tétetett békességes czikkelyek ála, vagy harmad nap alatt Párisból ki takarodjék.

Ezen tzim alatt ki adatott irásban: A' törvényhozó Testnek új harmad részéhez, a' következő meg tartásra méltó dolgok olvastatnak: „Te, *ugymond*, a' ki a' Törvénytevőnek méltóságos hivataljára fogsz hivattatni, minekelötte a' Törvényeknek szentséges helyébe bé lépnél, hadd hátra minden indulataidat és bal vélekedéseidet. A' te kötelességed nem a' te magános, hanem a' köz haznot védelmezni; szükség, hogy lelkednek minden tehetségeit ebben foglalatoskodtassad — Többé nem a' temagadé, hanem a' nagy nemzeti familiáé vagy, azért is ójd magadat, hogy annak árulója ne légy — Meg ne betstelenítsd magadat a' motskos beszédek által, a' midön az óraló székben haznos igazságokat akarsz előhordani. A' törvénytevőben való mértékletességnél kellemetesebb virtus nem lehet — A' fel gerjedés, harag, a' felettébb való kívánság és a' beszédben való büszkeség le talzítják ötet az ő méltóságáról — Mérd meg a' te beszédeidet a' józan okosságnak,

és minden tselekedeteidet az okosságnak serpenyőjében — Emberi érzékenységgel tellyes, 's mindenek felett igasságot szerető légy. Hát ugyan azon esküvés, mellyel magadat hivatalodnak elkezdésekor le kötelezed, akarmelley valláson való légy, nem hatja e' meg a' te belső részeidet, és nem rettegnélé azt meg rontani? Az az Isten, a' ki ármadiainkat mindenütt győzedelmeskedtetí, a' leg titkosabb rántzait is a' lelki esméretnek meg vizsgállya és meg itili — A' jó erköltsök, másoknak hozzád való bizodalma, a' ditsösséges bekesség, igasság, részre nemhajlás, a' szerentsétlenek sorsainak meg könnyebbitése, a' meg jutalmaztatás, betsület, a' vitézeknek jóhíre, a' gazdálkodás, és a' szabadtság azok a' ritka virtusok, a' mellyek a' te hivatalodnak kerületébe tartoznak, mellyen túl lépni tenéked nem szabad — Ekként fogsz a' mi századunknak ditsiretére, és a' késői időknek meg jutalmazására érdemes lenni — Hogyha valósággal nagy, és a' nép bizodalma érézlen érdemes vagy, inkább félj a' betstelen ségtől mint a' haláltól — Egy részről azon gyalázat, mellyel a' hit szegők meg bélyegeztetnek, másfelől pedig a' virtusnak igirtetett korona forogjon szemeid előtt — Szabad tettésedtől függ a' kettő közül egyiket választanod. s. a. t. „Végtére ekként fejezi bé az író a' maga beszédjét:” Törvénytévők! közönségessen mutassatok jó példát másoknak, a' ti magatok törvény alá való vetéstek által, bizonyossan szamos követőitek fognak találkozni, és kevesen olyanak, a' kiket büntetni kellene — Sokkal szebb dolog a' vétkeket meg előzni, mint azokat a' törvény szerént meg büntetni. — *Vous n'etes point a' vous, le tems, le bien, la vie, rien ne vous apartient: tout est a' la patrie, az az Semmitek nints, a' mi a' ti magatoké volna, mindenetek a' Hazáé.*

Magyar Ország.

Budáról April. 30-ik napján. Tek. Pest Vármegye April. 26 ik napján tartotta a' Budai Ország házban az Insurrectio eránt rendelt közönséges

Gyűlését. Reggeli 9. órakor már olly tele vólt a' Szála és a' galleriák emberrel, hogy sokan, a' kik örömet jelen akartak vólna lenni, oda bé nem férhették magokat. — Tíz órakor két deputatió rendeltetett ki, egyik Nádor Ispán Ő Kir. Herczegsége, a' másik Primás Ő Eminentiaja Gyűlésbe való meg hivattatásokra. Ő Kir. Herczegsége bé menvén a' fel gyülekezett Uraság közzé, rendkívül való örömmel és sokszorozott *Vivát* kiáltásokkal fogadtatott. Igen ékes és a' környülállásokoz alkalmaztatott deák beszéddel nyitotta fel Ő Kir. Herczegsége az ülest, mellyre a' Tek. Statusok és Rendek képeben Kardinalis és Primas herczeg Ő Eminentiaja felelt, annakutánna deák és Magyar nyelven azon Kir. kegyelmes parantsolat olvastatott fel, a' mellyben Fels. Urunk azon nemes ajánlásra emlékeztette a' Tek. Statusokat, melly szerént arra kötelezték magokat az utólsó Posoni Ország Gyűlésen, hogyha a' háborús környülállások azt kívánnyák készek lesznek az ellenség ellen fegyvert fogni. Ennek fel olvasása után még csak egyetlen egy sem találtatott a' jelenlévők közzül, a' ki egész készséget ne mutatott vólna Ő Felsége Kegyelmes parantsolatjának követésére, mindnyájan egy szivel és szájjal ezt kiáltották: *Mindnyájan lóra ülünk el megyünk.* A' többek közt Titt. Nagy-Réti *Darvas Imre Úr* fél szóllalván, illy buzgó szivből származott jelentést tett maga eránt: *En ugyan, Tek. Statusok már öreg ember vagyok, esnem ebben a' Megyében lakom, de mivel itten is vagyon valamelly örökségem, mind magam, mind egyetlen egy fiam készek leszünk kedves Hazánk 's Felséges Fejedelmünk védelmezésekre fegyverbe öltözni, 's táborba szállani.*

Az előtt való napon, u. m. *April. 25-ik* napján *Ferdinánd* Kir. Fő hertzegetske, az Austriai Birodalomnak korona örököse, Fels. Urunknak első szülött fia, a' ki néhány hetektől fogva a' Budai Kir. várban múlat, Kard. Primás Ő Eminentiaját meg látogatta. A' nevezett Fő Páp Ő Kir. Hertzegségét egyenesen azon Szálába vezette, a' melly a' kertje mellett vagyon, onnan mind

ketten a' kertbe mentenek sok urak és dámák követvéu őket. Mind maga Ő Eminentiaája, mind az ott jelenvólt felső rangú urak és dámák ugyan vetélkedtek egymással, hogy ezen idejére nezev kitsin, de születésére tekintve igen nagy vendéget korjához illendő módon mulattathassák. Csudálni lehetett, melly nagyon ragaszkodott légyen Ő Kir. hertzege Kárdinalis Primás Ő Eminentiaájához, allig lehetett esteli 7. órakor tőlle elválasztani. — Azon gyermeki jádzó ezközöket, a' mellyek eránt leg nagyobb kedvet mutatott Ő Kir. Hertzége, szállására küldötte Ő Eminentiaája.

Bereg Vármegyéből. 14. Aprilis 1797.

1. *Januarius* utolsó éjjelén, itt körül belől föld indulás vólt; még pedig, *Rákos* nevű faluban, *Munkátshoz* közel, olly nagy erőben, hogy az edények a' szegről le-hullottak; a' fazekak, tálak s. a. t. egymáshoz verődtek, a' vedrekből a' viz ki omlott, az ülő székről az emberek le-dültek s. a. t. A' melly nagy zúgással és ropogással jött, és majd fél óráig tartott veszélyt, nyomban követett egy olly veszedelmes betegség, hogy az egész faluban talán egy ház sem vólt, nehéz beteg nélkül. Azonban ez egynéhány hétig uralkodott súlyos betegeskedésben nem sokan hóltak meg.

2. *Februarius* közepén fogták ki, két három éjjel, az egész *Bereg Vármegyében*, a' *Vármegyénkre* esett újj katonákat, minden láрма nélkül.

3. *Februarius* végén, 's *Mártius* elein, szép tavaszi napok jártak; de *Gergely* és *Jósef* napja között, 's azután is egynéhány nap kegyetlen hideg vólt. Most újra, igen kívánatossá lett az idő, a' kövérítő essők, és melegítő napok által.

4. *Mártius* első napján hólt meg a' V. *Beregi* Esperestségnek néhai Nagy érdemű Seniora, T. T. *Kondor Bóldisár* Úr, Esperestségének 22dik, Prédikátorságának 53 dik, 's életének 82 dik esztendejében. El-temettetett az említett hólnapnak 5-dikén, minden rendű, és vallású nagy sokaság

jelenlétében. Prédikált felette T. *Kömley Sigmund* Úr, a' V. *Beregi Tractus* Notáriussa; 2. Kir. 2. 11-ből, az Ilyés el ragadtatásáról; és T. *Kömley János* Úr, ugyan a' V. *Beregi Tractus*nak hites Assessora, Luk. 2. 29-ből; a' vén *Siméonról*. — Most *Aprilis 11-dikén* Papi Gyűllés lévén *Beregyszászban* petsét alatt bé-adott vokok által, mind a' Papságnak, mind a' voksolás jussával biró Uraságnak közönséges meg-egyezéséből, *Esperestnek* választódott, 's tétetett T. *Kömley Sigmund* Úr, Notáriusságból. Ki helyett, jövő Gyűlléskor tézünk Notáriust hasonlóképpen vokok által.

5. *Aprilis 2-dikán* estve vittek a' *Munkátsi* várba négy Státus rabjait; egyet *Beregyszász* felől; hármát pedig *Ungvár* felől.

Elegyes Tudósittások.

A' Frantziák Olaszországban egy ilyen Reservaba való tábort állítottanak-fel, a' melly a' Frantzia Országbóljött ujj truppokból, a' Generál *Dombrowski* vezérlése alatt lévő 4000 lengyelekből, 3500 *Piemonti*, *Nápolyi*, 's több más Olasz Országi helyekből öszve gyűlt magokra önként katonaságot vállalt személyekből, szökevényekből 's t. a' áll, a' kikből álló tábor, rész szerént *Padua*, rész szerént pedig *Mántua* mellett fog le-telepítettetni. Generál *Bounapartéhoz*, Frantzia Országból 30000 emberekből álló truppok vagynak a' menő utjokban. — A' *Regensburgi* levelek azt hirtelik, hogy a' Frantziák truppaik elő járó sergetskejek, Apr. 22-kén már *Frankfurt* előtt vóltanak. — Az Erdélyi Kir. Cancellaria *Pesten* kezdette a' maga üléseit tartani. —

*

* * *

A' néhai d'Alton gyalog német Regementjét *Ferdinánd* Orániai herczegnek és Generál Major-nak ajándékozta ő Felsége, a' melly seregnek forma ruhájában, mind Császár ő Felségénél, mind *Kristina* Fő herczeg asszony-nál és *Albert* herczegnél a' múlt *Aprilisnek* 28-ik napján jelent meg a' nevezett herczeg, és azon nap az utólsóbbaknál ebédelt.